

Riktlinjer för enskilt avlopp

Bmk Mh 2014/4358

Antagna av byggnads- och miljöskyddsnämnden 2014-11-19 § 256.

Ersätter Riktlinjer för enskilt avlopp § 17, 2011-01-26

Riktlinjerna ska vägleda och underlätta myndighetens handläggning av ärenden om enskilt avlopp. Och även kunna vara vägledande för entreprenörer och projektörer vid val av avloppsanordningar.

Innehållsförteckning

RIKTLINJER FÖR ENSKILDA AVLOPP	1
Bakgrund	1
Syfte.....	1
Lagstiftning	1
Allmänna råd om små avloppsanordningar (NFS 2006:7).....	1
Normal eller hög skyddsnivå enligt de allmänna råden	1
Kriterier för när respektive skyddsnivå bör gälla.....	2
Utsläppspunkt	3
Bad-, disk- och tvättavlopp	3
Kretsloppsanpassning	3
Urinsortering	3
Sluten tank.....	3
Då anslutningsmöjlighet till det kommunala nätet finns.....	4
Särskilda riktlinjer för enskilda avloppslösningar inom samlad bebyggelse	4
Utförande.....	4
Tillsyn och egenkontroll.....	4
Information och rådgivning.....	5
Tidsram för utförande av avloppsanordning	5
Slutord och framåtblick	5

RIKTLINJER FÖR ENSKILDA AVLOPP

Bakgrund

Riktlinjer för enskilda avlopp antogs av byggnads- och miljöskydds-nämnden i oktober 2002 och har därefter reviderats vid flera tillfällen, senaste gången i januari 2011. Byggnads- och miljöskyddsnämndens riktlinjer för enskilda avlopp har reviderats på grund av ny kunskap samt för att ge bättre information och service till invånare i Norrköpings kommun. Genom åren har det utvecklats en lokal praxis utifrån lagstiftning och de förutsättningar som finns i kommunen. Dessa riktlinjer är en utveckling och förnyelse av praxis enligt vunna erfarenheter, nya forskarrön, teknikutveckling och vägledande myndigheter.

Syfte

Dessa riktlinjer syftar till att handläggningen av avloppsärenden så långt som möjligt ska vara samstämmig för att få en rättvis bedömning, vara vägledande för nämndbeslut och i det delegerade beslutsfattandet.

Riktlinjerna kan även vara vägledande för verksamhetsutövare, projektörer och entreprenörer i deras bedömningar och vid val av avloppsanordning.

Lagstiftning

Utsläpp av avloppsvatten är enligt miljöbalken (SFS 1998:808) en miljöfarlig verksamhet; avloppsvatten ska avledas och renas så att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer. Enligt förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (SFS 1998:899) är det förbjudet att utan tillstånd eller anmälan inrätta en avloppsanordning till vilken bad-, disk- och tvättvatten eller vattentoalett ska anslutas. Enligt miljöbalken ska återanvändning och återvinning eftersträvas så att kretslopp uppnås.

Allmänna råd om små avloppsanordningar (NFS 2006:7)

Naturvårdsverkets allmänna råd om små avloppsanordningar vägleder om tillämpningen av lagstiftningen kring enskilda avlopp. I råden tas bland annat kunskapskrav, lokaliseringar, kretslopp och hushållning, skötsel och dokumentationskrav upp. Norrköping kommuns arbete med enskilda avlopp grundar sig på dessa allmänna råd. Bedömningar görs i varje enskilt fall utifrån skälighetsprincipen, naturliga förutsättningar, risken för olägenhet samt detaljplaner och föreskrifter för vattenskyddsområden.

Normal eller hög skyddsnivå enligt de allmänna råden

I de allmänna råden finns två skyddsnivåer: normal och hög skyddsnivå. Det innebär att högre krav ställs på avloppsanordningar som ligger inom känsliga områden.

En anordning som ska klara normal skyddsnivå för miljöskydd, förväntas uppnå följande reduktionskrav:

1. minst 90 % reduktion av organiska ämnen
2. minst 70 % reduktion av fosfor.

En anordning som ska klara hög skyddsnivå miljöskydd, förväntas uppnå följande reduktionskrav:

1. minst 90 % reduktion av organiska ämnen
2. minst 90 % reduktion av fosfor
3. minst 50 % reduktion av kväve.

En anordning som ska klara hög nivå hälsoskydd ska ha ytterligare skyddsåtgärder utöver den huvudsakliga reningen i anordningen. Exempelvis kan det finnas behov av att göra utsläppspunkten mer svårtillgänglig, att öka anordningens robusthet eller att lägga till reningssteg som ytterligare reducerar föroreningsinnehållet.

Vid bedömning av utsläpp av bad-, disk- och tvättvatten ställs kravet att det ska vara tillräcklig rening för skydd av människors hälsa.

Kriterier för när respektive skyddsnivå bör gälla

Enligt byggnads- och miljöskyddsnämnden bör reningskrav enligt hög skyddsnivå miljöskydd gälla i följande fall:

1. Inom kommunens vattenskyddsområden (primära och sekundära skyddszoner, enligt de kartor som tillhör föreskrifterna för respektive vattenskyddsområde).
2. Inom områden med klass 1 i kommunens Naturvårdsprogram (område med nationellt intresse och delområde i stort riksintresse) där naturvärden kan påverkas av avloppsutsläpp.
3. Inom avrinningssträcka 100 m från kusten.
4. Inom avrinningssträcka 100 m från sjöar och vattendrag som är klassade enligt Vatteninformationssystem Sverige (VISS).
5. Inom områden där den sammanlagda belastningen är eller riskerar att bli hög på grund av antalet utsläppskällor.

Enligt Byggnads- och miljöskyddsnämnden bör reningskrav enligt hög skyddsnivå hälsoskydd gälla i följande fall:

1. Där dricksvatten riskerar att påverkas.
2. Där badvatten riskerar att påverkas.
3. Inom områden där den sammanlagda belastningen är eller riskerar att bli hög på grund av antalet utsläppskällor.

För övriga områden ställs krav enligt normal skyddsnivå för både miljö- och hälsoskydd. Bygg- och miljökontoret ska dock alltid göra en bedömning i det enskilda fallet vilket kan innebära att en annan bedömning behöver göras när förhållandena på den aktuella fastigheten blivit kända.

Utsläppspunkt

Utsläppspunkten bör inte placeras så att avloppsvatten släpps direkt till vattenförekomst eller grundvatten.

Bad-, disk- och tvättavlopp

Utsläpp av bad-, disk- och tvättvatten innehåller en betydligt mindre mängd näringsämnen och smittämnen än avloppsvatten med ansluten WC. Näringsinnehållet har också minskat över tid eftersom det numera är förbjudet att tillsätta fosfater i disk- och tvättmedel. Detta gör att bygg- och miljökontoret har en låg prioritering när det gäller tillsyn av befintliga avloppsanordningar för enbart bad-, disk- och tvättvatten.

Vid nybyggnation, permanentboende samt inom samlad bebyggelse där utsläpp av bad-, disk- och tvättvatten kan riskera att orsaka olägenhet för människors hälsa arbetar bygg- och miljökontoret emellertid för att avloppsvattnet ska genomgå godtagbar rening med beprövad teknik.

Kretsloppsanpassning

Ett kretsloppsanpassat avloppssystem ska väljas så långt det är skäligt. Bygg- och miljökontoret ska verka för att källsorterande system väljs i första hand.

Urinsortering

I Norrköpings kommun återförs urin till produktiv åkermark. Att urinsortering är mer kostnadseffektivt för fastighetsägaren beror bland annat på att tömning av urintankar är kostnadsfri och att tekniken inte fodrar någon omfattande tillsyn.

Sluten tank

Det finns toaletter som är extremt snålspolande, gränsen för extremt snålspolande toaletter är max 1 liter per spolning. Dessa kan anslutas till sluten tank medan bad-, disk- och tvättvatten löses på lämpligt sätt. Extremt snålspolande toalett till sluten tank har en avloppsfraktion med koncentrerat näringsinnehåll vilket möjliggör kretslopp.

Sluten tank för konventionell vattentoalett eller som helhetslösning innebär bland annat omfattande slamtömning med tillhörande ohållbara transporter. På grund av det ska sluten tank med anslutning av vattentoalett eller BDT-vatten endast godtas under mycket speciella omständigheter. En sådan avloppsrening har inte heller kretsloppsanpassade avloppsfraktioner.

Då anslutningsmöjlighet till det kommunala nätet finns

Byggnads- och miljöskyddsnämnden ser positivt på anslutande till kommunalt avlopp bland annat för att det är en robust och långsiktig lösning.

Särskilda riktlinjer för enskilda avloppslösningar inom samlad bebyggelse

En samordnad gemensam lösning är att föredra inom samlad bebyggelse. Om det dröjer innan en gemensam lösning kommer till stånd kan en enskild lösning accepteras fram tills att den gemensamma lösningen är utbyggd och i bruk. Detta under förutsättning att ansökan i övrigt uppfyller krav utifrån miljö- och hälsoskydd samt att möjligheten för andra fastigheter att lösa sina avlopp inte försvåras.

I tillståndsbeslut ska information ges till fastighetsägare om att kommunal VA-utbyggnad är planerad i framtiden. Information ska också ges om att utsläpp till avloppsanordningen kan ske fram tills dess att huvudmannen för den kommunala va-anläggningen har ordnat förbindelsepunkt för avlopp.

Utförande

I de allmänna råden hanteras även själva utförandet av en enskild avloppsanordning. Enligt råden ska tillsynsmyndigheten ställa krav på att avloppsanordningen anläggs av en sakkunnig person.

Branschorganisationen Maskinentreprenörerna håller i diplomutbildningar för entreprenörer som jobbar med anläggande av små avloppsanordningar. Utbildningen togs fram i samarbete med bygg- och miljökontoret i Norrköping och hålls nu i hela landet. Diplomen är personliga. Den entreprenörlista som bygg- och miljökontoret delar ut till fastighetsägare omfattar diplomerade entreprenörer.

Tillsyn och egenkontroll

Alla avloppsanordningar kräver skötsel för att de ska fungera. Traditionellt har reningsteknik för enskilda avlopp inneburit markbädd eller infiltration. Dessa lösningar är enkla och robusta och kräver oftast lite underhåll. För att klara dagens krav på rening av avloppsvatten har tekniker som reningsverk, kemisk fällning blivit vanligare. Dessa tekniker är mer komplicerade och teknikintensiva vilket innebär att de kräver regelbunden skötsel och underhåll för att fungera optimalt.

I de fall fastighetsägare väljer mer teknikintensiva anordningar, ställer bygg- och miljökontoret krav på att avloppsanordningen har årlig tillsyn av leverantören eller annan med likvärdig kompetens. Fastighetsägaren ska utöver detta utföra egenkontroll och föra journal över driften. Fastighetsägaren informeras att om en sådan anordning väljs kommer bygg- och miljökontoret bedriva tillsyn på anordningen och en timbaserad avgift tas ut för tillsynen.

Information och rådgivning

Information och råd ska ges så att den sökande får en realistisk syn på möjligheterna till en bra lösning på avloppsfrågan. Fastighetsägaren ska ges saklig information om de olika teknikerna.

Bygg- och miljökontoret har en rådgivningstelefon och meddelanden kan lämnas via e-post.

Tidsram för utförande av avloppsanordning

Vid nybyggnad eller åtgärd i en bostad som påverkar avloppets dimensionering ska avloppsanordningen utföras i samband med uppförandet av huset eller färdigställande av åtgärden. Avloppsanordningen ska vara klar när bostaden börjar användas. Tillståndet för avloppsanordningen gäller under förutsättning att anläggande av avloppsanordningen påbörjas inom två år och avslutad inom fem år från tillståndets datum.

Vid inventeringar av befintliga avloppsanordningar ges minst 6 månader att åtgärda avloppsanordningen. Om det finns särskilda hälsomässiga skäl ges mindre tid. Handläggningstiden debiteras oavsett avloppsanordningens skick.

Slutord och framåtblick

Norrköpings kommun ska fortsätta sin kritiska men samtidigt nyfikna syn på nya avloppsanordningar eller komponenter som når marknaden. Med stöd av försiktighetsprincipen efterfrågas goda resultat i fullskaletester eller motsvarande i samband med ansökningar som rör nya typer av anordningar eller komponenter.

I samverkan med entreprenörerna ska bygg- och miljökontoret fortsätta arbeta för en hög kvalitet när det gäller projektering och anläggande av enskilda avloppsanordningar.

Bygg- och miljökontoret ska delta i de länsträffar som genomförs i Östergötland och där arbeta för att handläggningen av enskilda avlopp sker så likartat i länet som möjligt.

Riktlinjerna ska vara vägledande för att arbetet med enskilda avlopp ska bidra till att nå nationella miljömål som exempelvis "Ingen övergödning" och för att främja en hållbar utveckling. Hållbar utveckling innebär bland annat att återanvändning liksom annan hushållning med material ska främjas så att ett kretslopp uppnås. I Norrköpings kommun ska kretsloppsanpassade avloppssystem väljas så långt det är skäligt eftersom det möjliggör återföring av näring samt resurshushållning av det ändliga gödningsämnet fosfor. Kretsloppsanpassade avlopp kan därför bidra till att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö.

6 (6)

Riktlinjerna ska vara aktuella i sin tid. De ska därför revideras när nya vägledningar, vetenskaplig fakta eller erfarenheter uppkommer för att på så sätt bidra till en lämplig utveckling av enskilda avlopp.